

ปาฐกถา : นายเจริญ ภัสระ
ผู้ว่าการการประปานครหลวง

งานประชุมสัมมนา Water Loss Asia 2012
วันที่ 4 ตุลาคม 2555 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ท่านนายกสมาคมการประปาแห่งประเทศไทย (ท่านวิเชียร อุดมรัตน์ะศิลป์)

ท่านผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาค (ท่านรัตนา กิจวรรณ)

Chairman IWA Water Loss Specialist Group (Mr. Tim Waldron)

ท่านผู้มีเกียรติผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาทุกท่านครับ

กระผม นายเจริญ ภัสระ ผู้ว่าการการประปานครหลวง ในนามของการประปานครหลวง ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งที่ร่วมจัดการประชุมใหญ่ทางวิชาการ Water Loss Asia 2012 ขอต้อนรับท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน และมีความยินดีที่ได้รับเกียรติให้มากกล่าวถึงความสำคัญของปัญหาน้ำสูญเสีย ใน โอกาสนี้

การบริหารจัดการประปาในปัจจุบัน มีความจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม ข้อจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นภัยคุกคาม และสิ่งที่ท้าทาย (Threats and Challenges) ต่อการประปาทุกแห่งในโลก อาทิ เช่น

☞ การขาดแคลนน้ำ ด้านปริมาณ ทั้งจากทำเลที่ตั้ง, ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ และความแห้งแล้ง

☞ การขาดแคลนเนื่องจากคุณภาพน้ำดิบที่เสื่อมโทรมลง จากผลกระทบมลพิษด้านต่างๆ, น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และการปนเปื้อนจากสารเคมี เป็นต้น

☞ ความคาดหวังของประชาชนในบริการน้ำประปาที่มีคุณภาพ สะดวกรวดเร็วด้วยปริมาณพอเพียงและได้มาตรฐานสุขอนามัย

แม้ว่าพิวโลกจะปกคลุมด้วยน้ำถึง สองในสามส่วน แต่ปริมาณน้ำทั้งหมดนี้ร้อยละ 97.5 เป็นน้ำเค็มไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคได้ คงเหลือเพียง ร้อยละ 2.5 เท่านั้นที่เป็นน้ำจืด ถึงกระนั้นก็ดีสองในสามของน้ำจืดนี้มีก็อยู่ในรูปหิมะหรือภูเขาน้ำแข็ง นอกจากนั้นร้อยละ 20 ก็ยังคงอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลยากแก่การเข้าถึง และจะมาเป็นรูปของน้ำท่วม อุทกภัย ซึ่งไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกที่ถูกลเวลาตนเอง

แหล่งน้ำที่ผู้คนสามารถเข้าถึงได้สะดวกคือ ช่วงเวลาที่น้ำตกลงมาเป็นฝนไหลลงแม่น้ำลำคลอง อ่างเก็บน้ำ และซึมลงใต้ดิน ซึ่งมีน้ำจืดไม่ถึง 1 % ของปริมาณน้ำทั้งโลก จากการใช้ทรัพยากรน้ำมีอยู่อย่างจำกัด การประปาทุกแห่งในโลก จึงต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และบริหารจัดการพร้อมควบคุมน้ำสูญเสียลดลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เราสามารถใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีคุณค่ามาก

การประปานครหลวงให้บริการน้ำประปาในกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ก่อตั้งตามพระราชบัญญัติ เมื่อปี ค.ศ 1967 ด้วยการควบรวมกิจการประปาในพื้นที่เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน

โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ 3,195 ตารางกิโลเมตร และบริการประชาชนในเขตชุมชนในพื้นที่ประมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 97 ของพื้นที่ชุมชนทั้งหมด ปัจจุบันมีผู้ใช้น้ำมากกว่า 2 ล้านราย หรือคิดเป็นจำนวนประชากรมากกว่า 8 ล้านคน โดยไม่รวมประชากรแฝงจากการอพยพเคลื่อนย้าย และนักท่องเที่ยว

การประปาผลิตและส่งจ่ายน้ำด้วยกำลังการผลิตวันละ 5.5 ล้านลูกบาศก์เมตร เท่ากับการขนส่งสินค้าหนัก 5.5 ล้านตัน หรือ เท่ากับปริมาณน้ำบรรจุใส่รถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ขนาดใหญ่ ประมาณ 84,000 คัน ทุกวัน ซึ่งส่งจ่ายน้ำผ่านระบบโครงข่ายอุโมงค์ส่งน้ำและท่อประปาความยาวประมาณ 3หมื่นกิโลเมตร หรือมากกว่า 3 ใน 4 ของเส้นรอบวงโลก

การประปาฯ ได้กำหนดให้การบริหารจัดการน้ำสูญเสีย เป็นงานที่สำคัญที่สุดงานหนึ่งขององค์กรจนทำให้อัตราน้ำสูญเสียลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ก่อตั้งกิจการ จากน้ำสูญเสียมัธยฐานที่สูงมากอยู่ที่ร้อยละ 70 และความพยายามดำเนินการอย่างต่อเนื่องทำให้อัตราน้ำสูญเสียในปัจจุบันลดลงมาอยู่ที่ระดับร้อยละ 25 และยังคงมุ่งมั่นที่จะบริหารจัดการให้ลดลงอีกในอนาคต

การประปาฯ ได้กำหนดให้ปี ค.ศ. 2013 – 2018 เป็นวาระแห่งการรณรงค์ลดน้ำสูญเสีย (MWA Waterloss Agenda) โดยกำหนดเป้าหมายอัตราน้ำสูญเสียลดลงเหลือร้อยละ 20 ที่อัตราแรงดันน้ำเฉลี่ย 10 เมตรทั่วพื้นที่ในปี ค.ศ. 2018 ด้วยการบริหารจัดการอย่างบูรณาการหลายมาตรการ การนำแนวคิดการบริหารจัดการน้ำสูญเสียของ IWA มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ และการบริหารจัดการน้ำสูญเสียด้านต่าง ๆ อาทิ

การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ไม่ว่าจะเป็น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในระบบการเฝ้าระวัง (DMA) และวิเคราะห์สถานการณ์น้ำสูญเสีย เช่น ระบบ WLMA, การนำเทคโนโลยีการสำรวจหาท่อรั่วที่ทันสมัย เช่น การสำรวจหาท่อรั่วอย่างเข้มข้น การสำรวจหาจุดรั่วจากภายในเส้นท่อมาทดลองใช้

การควบคุมน้ำสูญเสียด้วยการบริหารจัดการแรงดัน (Pressure Management)

การปรับปรุงท่อที่หมดสภาพใช้งาน โดยเฉพาะพื้นที่ในเมืองซึ่งยากต่อการก่อสร้างด้วยวิธีปกติ นำเอาเทคโนโลยีการสอดท่อใหม่ในท่อเดิม(Relining) มาใช้ รวมทั้งการออกแบบก่อสร้าง และปรับปรุงวัสดุท่อโดยการคำนึงอายุการใช้งานที่ยืนยาวขึ้น เช่น ท่อประธาน เพิ่มอายุใช้งานเป็น 100 ปี ท่อจ่ายน้ำเพิ่มอายุใช้งานเป็น 50 ปี เป็นต้น

การเปลี่ยนมาตรวัดน้ำให้มีความละเอียดเที่ยงตรงสูงขึ้น

การมุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มทักษะความชำนาญ และ การบริหารจัดการแนวใหม่มาประยุกต์ใช้ เช่น “วินัย 4 ประการสู่ความสำเร็จ หรือ The 4 Disciplines of Execution ของ Franklin Covey การสนับสนุนและ พัฒนาการวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษาทั้งใน และต่างประเทศ”

ทั้งนี้เพื่อนำมาซึ่งการจัดการน้ำสูญเสียอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด (Efficiency and Effectiveness) อย่างไรก็ตามการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวนี้จะต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก และแม้ว่าหากมีการคำนวณความคุ้มค่าในการลงทุนแล้ว จะไม่คุ้มค่าในทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Profit) ในปัจจุบันก็ตาม

การประปานครหลวงและการประปาทุกแห่งในโลกยังคงต้องดำเนินการควบคุมน้ำสูญเสียให้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ด้วยเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัด และการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ซึ่งการควบคุมน้ำสูญเสียนี้นี้เป็นหนึ่งในการบริหารจัดการด้านอุปสงค์(Demand side Management) ทำให้การประปาสามารถยืดระยะเวลาที่จะต้องลงทุนในการขยายกำลังการผลิต อีกทั้งยังสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำต้นทุนของการประปาได้อีกทางหนึ่งด้วย

การประชุมในครั้งนี้กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน จะได้แลกเปลี่ยนทักษะ วิชาการ และ ประสบการณ์ ได้เรียนรู้เทคโนโลยี และการจัดการใหม่ๆที่จะสามารถนำกลับไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์ต่อการลดน้ำสูญเสียในองค์กรของท่านต่อไป

สุดท้ายนี้ ผมขออนุญาตนำเอาคำพูดของ Mr. Tim Waldron (Chairman IWA Water Loss Specialist Group) มาบอกกล่าวต่อที่ว่า

“น้ำสูญเสียที่เกิดขึ้นในวันนี้เป็นผลจากอดีต ที่ต้องได้รับการบริหารจัดการในปัจจุบัน เพื่อความยั่งยืนของระบบประปาแก่ลูกหลานของเราในอนาคตสืบไป”

ขอขอบคุณ